

महाराष्ट्र शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या बदल्यांचे
विनियमन आणि शासकीय कर्तव्ये पार पाडताना
होणाऱ्या विलंबास प्रतिबंध अधिनियम-२००५
नुसार मंत्रालयीन संवर्गातील बदल्यांबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक:- संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.१८६/१६/कार्या-१४
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक-२३ डिसेंबर, २०१६

वाचा :-

- १) शासकीय अधिसूचना, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक-एसआरव्ही-२००४/प्र.क्र.१५/२००४/१२, दि.२५ मे, २००६
- २) शासकीय परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक-संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.१८६/कार्या-१४, दि.९.८.२०१६

प्रस्तावना :-

सामान्य प्रशासन विभागाकडून सह सचिव, उप सचिव, अवर सचिव, कक्ष अधिकारी, सहायक कक्ष अधिकारी, लघुलेखक (लघुटंकलेखक/निम्नश्रेणी/उच्च श्रेणी/वरीष्ठ स्वीय सहाय्यक/निवडश्रेणी) व लिपिक टंकलेखक या संवर्गाचे संनियत्रण करण्यात येते. महाराष्ट्र शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या बदल्यांचे विनियमन आणि शासकीय कर्तव्ये पार पाडताना होणाऱ्या विलंबास प्रतिबंध अधिनियम २००५ मधील कलम ४ (१) (२) (३) यानुसार नियतकालिक बदल्या व कलम ४(४) व ४(५) नुसार मध्यावधी बदल्या प्रशासकीय कारणास्तव करण्यात येतात. संवर्ग नियंत्रकाच्या भूमिकेतून व बदलीच्या अधिनियमाचे पालन करण्यास्तव सामान्य प्रशासन विभागाकडून अधिकारी व कर्मचारी यांची कोणत्या विभागात पदस्थापना दयावी याबाबत शासन स्तरावर प्रस्ताव सादर करून सक्षम प्राधिकाऱ्यांच्या मान्यतेने वेळोवेळी पदस्थापनेबाबत आदेश निर्गमित करण्यात येतात. सदर आदेशांची अंमलबजावणी करण्याच्या दृष्टीने या आदेशातील अधिकारी/कर्मचाऱ्यांना कार्यमुक्त करण्याबाबतचे अधिकार संवर्ग नियंत्रक म्हणून सामान्य प्रशासन विभागाचे असून प्रशासकीय सोयीसाठी सदरहू अधिकार इतर विभागांना प्रदान करण्यात आले आहेत. तथापि, या संदर्भात असे निर्दर्शनास आले आहे की, बदल्यांचे आदेश निर्गमित झाल्यानंतर काही विभाग संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांना कार्यमुक्त करत नाहीत. तसेच जे विभाग आदेशाप्रमाणे अधिकारी/ कर्मचारी यांना कार्यमुक्त करतात त्यांना पर्यायी अधिकारी/कर्मचारी उपलब्ध न झाल्यामुळे त्या विभागांची अडचण होते. या परिस्थितीत शासन परिपत्रक दि. ९.०८.२०१६ अन्वये सामान्य प्रशासन विभागाच्या स्तरावर संबंधित अधिकारी/ कर्मचारी यांना

परस्पर कार्यमुक्त करण्याची कार्यवाही करण्यास भाग पडत आहे. असे असून देखील काही विभागांकडून सदर आदेशानुसार कार्यवाही होताना दिसून येत नाही. या सर्व बाबींचा सर्वकष विचार करून या संदर्भात सर्व मंत्रालयीन विभागांना पुन्हा निर्देश देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

महाराष्ट्र शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या बदल्यांचे विनियमन आणि शासकीय कर्तव्ये पार पाडताना होणाऱ्या विलंबास प्रतिबंध अधिनियम-२००५ मधील तरतुदींचा काटेकोरपणे मंत्रालयीन संवर्गात अंमल करण्याच्यादृष्टीने सर्व मंत्रालयीन विभागांना खालीलप्रमाणे निर्देश देण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे.

१. सामान्य प्रशासन विभागाकडून कोणत्याही अधिकारी/कर्मचाऱ्याचे बदलीचे आदेश निर्गमित झाले तर त्या आदेशाची तत्काळ अंमलबजावणी करणे हे संबंधीत विभागास बंधनकारक राहील.
२. कोणत्याही अपरिहार्य कारणास्तव संबंधीत आदेशाचे पालन करणे शक्य नसेल तर याबाबतचा प्रस्ताव संबंधित विभागाने सामान्य प्रशासन विभागास सादर करावा. अशा प्रस्तावावर सामान्य प्रशासन विभागाकडून गुणवत्तेनुसार निर्णय घेण्यात येईल.
३. कोणत्याही विभागाने सामान्य प्रशासन विभागाचे अभिप्राय न घेता परस्पर मा.मुख्यमंत्री महोदयांकडे प्रस्ताव सादर केला तर त्या प्रकरणांची दखल घेतली जाणार नाही याची विभागाने नोंद घ्यावी. सदर बाब दिनांक ९.०८.२०१६ च्या परिपत्रकान्वये स्पष्ट करण्यात आली आहे.
४. सामान्य प्रशासन विभागाच्या आदेशानुसार संबंधित विभागाने अधिकारी/कर्मचाऱ्यांना कार्यमुक्त केले नाही तर सामान्य प्रशासन विभागाकडून संबंधित अधिकारी/कर्मचाऱ्यांना परस्पर कार्यमुक्त करण्याचे आदेश निर्गमित करण्यात येतील. तसेच महाराष्ट्र नागरी सेवा (पदग्रहण अवधी, स्वीयेत्तर सेवा आणि निलंबन, बडतर्फी व सेवेतून काढून टाकणे यांच्या काळातील प्रदाने) नियम,१९८१ चे नियम १२ मधील तरतुदीनुसार त्यांना पदग्रहण अवधी अनुज्ञेय नसल्यामुळे आदेशानुसार ते बदलीच्या ठिकाणी हजर न झाल्यास त्यांचा आदेशाच्या दिनांकापासून बदलीच्या ठिकाणी रुजू होईपर्यंतचा कालावधी सेवाखंड धरण्यात येईल व सदर सेवाखंडाची नोंद ज्येष्ठतासूचीत घेण्यात यावी.
५. सामान्य प्रशासन विभागाकडून परस्पर कार्यमुक्त केलेला संबंधित अधिकारी/कर्मचाऱ्यास वरीलप्रमाणे झालेला विलंब/सेवाखंड हा वास्तविक कारणांमुळे झाला आहे अशी ज्या विभागात सदर अधिकारी/कर्मचाऱ्याची बदली झाली आहे अशी त्या विभागाची खात्री पटली तरच याबाबतचा सेवाखंड नियमित करण्याबाबतचा प्रस्ताव सदर विभागाने सामान्य प्रशासन विभागाकडे सादर करावा. ज्या विभागातून बदली झाली आहे त्या विभागाकडून आलेला प्रस्ताव स्वीकारण्यात येणार नाही.

६. सदर अधिकारी/कर्मचाऱ्याचा विलंब क्षमापित झाल्याखेरीज त्या अधिकारी/कर्मचाऱ्यांचा पदोन्नतीसाठी/ आश्वासित प्रगती योजनेसाठी विचार करण्यात येऊ नये, असे विभागीय पदोन्नती समिती व आस्थापना मंडळास आदेश देण्यात येत आहेत.
७. सामान्य प्रशासन विभागाकडून बदली आदेश निर्गमित झाल्यानंतर कोणत्याही परिस्थितीत सदर अधिकारी/कर्मचाऱ्याचे वेतन संबंधित विभागाकडून अदा करण्यात येऊ नये. संबंधित विभागाने वेतन अदा केल्यास संबंधित आहरण व वितरण अधिकाऱ्यांवर जबाबदारी निश्चित करण्यात येईल. तसेच संचालक, लेखा व कोषागारे यांना आदेशित करण्यात येते आहे की त्यांनी वरीलप्रमाणे कोणात्याही अधिकारी/कर्मचाऱ्यास वेतन अदा केले जाणार नाही याची दक्षता घ्यावी.
८. सामान्य प्रशासन विभागाकडून कार्यमुक्त केल्याचे आदेश निर्गमित झाल्यानंतर संबंधित अधिकारी/कर्मचाऱ्यास पुन्हा ते ज्या विभागात कार्यरत आहेत त्या विभागाच्या कार्यमुक्ततेच्या आदेशाची आवश्यकता राहणार नाही. सामान्य प्रशासन विभागाच्या आदेशाच्या अनुषंगाने कार्यमुक्त आदेश गृहीत धरून बदलीच्या विभागात संबंधित अधिकारी/कर्मचाऱ्याने रुजू होणे आवश्यक आहे. त्यामुळे विभागाने कार्यमुक्त केले नसल्याने विलंब झाला हे कारण सेवाखंड नियमित करण्यासाठी विचारात घेण्यात येऊ नये.
९. बदली अधिनियमानुसार सक्षम प्राधिकाऱ्यांच्या मान्यतेने पारीत केलेल्या आदेशाचे पालन न करणे ही बाब गंभीर स्वरूपाची असून यामुळे पालन न करणारा अधिकारी/कर्मचारी, विभागीय चौकशी नियम पुस्तिका १९९१ च्या प्रकरण-२ मधील कलम-२.१ (२)(पाच) अन्वये निलंबनाच्या कार्यवाहीस पात्र ठरेल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१६१२२६११२६११९२०७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(मुकेश खुल्लर)
शासनाचे प्रधान सचिव

प्रत,

१. मा.राज्यपालांचे प्रधान सचिव, मुंबई.
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२.
३. सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
४. मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२
५. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
६. सर्व मंत्रालयीन विभागाचे अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

७. संचालक, लेखा व कोषागारे
८. सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
९. सर्व सह/उप सचिव (आस्थापना), मंत्रालय, मुंबई-३२.
१०. सर्व मंत्रालयीन विभागाचे आहरण व संवितरण अधिकारी.
११. अधिदान व लेखा अधिकारी. मुंबई.
१२. महालेखापाल, अधिदान व लेखा कार्यालय, मुंबई-१
१३. महालेखापाल, अधिदान व लेखा कार्यालय, नागपूर.
१४. उप सचिव(कार्या-११/१२/१३), सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.